

دوره دهم - سال سوم

شماره چاپ: ۱۲۴۷

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷/۱۰/۵

شماره ثبت: ۵۲۵

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

۴۷. بخش دولت الکترونیک

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۶۲۷۰

دی ماه ۱۳۹۷

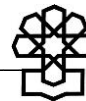
معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	مقدمه
۳.....	فصل اول - اسناد بالادستی و قوانین مرتبط با توسعه دولت الکترونیک
۵.....	فصل دوم - برنامه‌های دولت الکترونیک در مصارف لایحه بودجه سال ۱۳۹۸
۱۷.....	جمع‌بندی

«لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور» ۴۷. بخش دولت الکترونیک

چکیده

برای توسعه دولت الکترونیک در کشورمان احکام متعددی در قوانین برنامه پنجساله تصویب شده است. از طرف دولت نیز نقشه راه توسعه دولت الکترونیک مشتمل بر آیین‌نامه توسعه خدمات الکترونیکی دستگاه اجرایی و ضوابط فنی و اجرایی توسعه دولت الکترونیک تصویب و در حال اجرا هستند. در قوانین بودجه سنواتی نیز اعتبارات لازم برای توسعه دولت الکترونیک در کشور معین می‌شود. برای بررسی دولت الکترونیک در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ در این گزارش برنامه توسعه دولت الکترونیک به شماره ردیف برنامه ۱۰۰۲۰۵۷ و بعضی دیگر اعتبارات مرتبط با توسعه دولت الکترونیک بررسی شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که اصطلاحات فنی توضیح‌دهنده فعالیت‌های ذیل برنامه توسعه دولت الکترونیک به درستی استفاده نشده‌اند. مفاهیم فنی همچون سامانه، خدمت و رکورد، به نحوی در برنامه به کار برده شده است که به نظر می‌رسد تعاریف معین و استاندارد از زاویه دید تنظیم‌کنندگان جداول لایحه بودجه وجود نداشته باشد. اعتبارات برنامه توسعه دولت الکترونیک در سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ همواره رو به افزایش بوده است، اما اعتبارات توسعه دولت الکترونیک تنها به اعتبارات برنامه توسعه دولت الکترونیک لوایح بودجه منحصر نمی‌شود. به بیان دیگر سازمان برنامه و بودجه کشور در تنظیم لوایح بودجه نه تنها در زمینه اصطلاحات فنی دقت لازم را ندارد، بلکه از بند «۱» ماده (۲) «آیین‌نامه توسعه و گسترش کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات» مصوبه ۱۳۹۴ هیئت‌وزیران نیز تخطی کرده است. در حالی که باید اعتبارات مربوط به برنامه توسعه دولت الکترونیک را ذیل برنامه توسعه دولت الکترونیک طبقه‌بندی می‌کرد، اما چندین طرح عمرانی را ذیل دیگر برنامه‌ها طبقه‌بندی کرده است.

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ و عملکرد بودجه‌ای سال‌های گذشته نشان می‌دهد در قوای سه‌گانه سامانه‌های اطلاعاتی جزیره‌ای و مستقل در حال شکل‌گیری است.

مقدمه

دولت الکترونیک به استفاده از فناوری اطلاعات برای بهبود وضعیت نظام اداری در کشور اطلاق می‌شود. سیاست‌های کلی نظام اداری - ابلاغی مقام معظم رهبری، سیاست‌های تحقق دولت الکترونیک در کشور را تعیین کرده است. بر اساس سیاست‌های کلی نظام اداری از جمله اهداف توسعه دولت الکترونیک در ایران عبارتند از: چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام

اداری (بند «۱۰»)، انعطاف‌پذیری و عدم تمرکز اداری و سازمانی با رویکرد افزایش اثربخشی، سرعت و کیفیت خدمات کشوری (بند «۱۱»)، ارائه مطلوب خدمات عمومی (بند «۱۵»)، شفاف‌سازی و آگاهی‌بخشی نسبت به حقوق و تکالیف متقابل مردم و نظام اداری با تأکید بر دسترسی آسان و ضابطه‌مند مردم به اطلاعات صحیح (بند «۱۸»)، جذب و استفاده از ظرفیت‌های مردمی در نظام اداری (بند «۱۹»)، اجتناب از برخورد سلیقه‌ای و فردی در کلیه فعالیت‌ها (بند «۲۰»)، ارتقای سلامت نظام اداری (بند «۲۴»)، کارآمدسازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه‌سازی اطلاعات (بند «۲۵») و بهبود مستمر به منظور پویایی نظام اداری (بند «۲۶»).

مقام معظم رهبری این سیاست‌ها را به رؤسای محترم سه قوه، نیروهای مسلح و مسئولان نهادهای عمومی تکلیف کرده است. از نقطه‌نظر سیاست‌های کلی نظام اداری توسعه دولت الکترونیک تنها به قوه مجریه محدود نمی‌شود و همه قوا در این زمینه تکالیفی دارند. تکالیفی همچون کارآمدسازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه‌سازی اطلاعات، نیازمند همکاری همه دستگاه‌های اجرایی است. طبق قانون، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه، نهادهای تخصصی اجرای دولت الکترونیک هستند. این دستگاه‌ها باید طبق قانون تشکیل خود در تنظیم مناسبات دولت الکترونیک در درون و میان دستگاه‌های همه قوای کشور مشارکت کنند، تا از بروز ناکارآمدی و فساد در درون بخش فناوری اطلاعات دیگر دستگاه‌ها جلوگیری شود.

در این گزارش به هرگونه توسعه سامانه‌های رایانه‌ای یا الکترونیکی کردن برای اهداف مدنظر قانونگذار به عنوان پروژه‌های دولت الکترونیک اطلاق می‌شود. دولت الکترونیک از اولین برنامه توسعه کشور مورد توجه قرار گرفته است، گرچه در برنامه اول از عنوان تکنولوژی انفورماتیک برای خدمت‌رسانی به جای دولت الکترونیک استفاده شده است. در برنامه‌های توسعه سوم و چهارم نیز استفاده دستگاه‌های خاص از فناوری اطلاعات برای بهبودبخشی عملکرد دستگاه‌ها مورد توجه قانونگذار بوده است. در قانون برنامه پنجم توسعه برای اولین بار موضوع دولت الکترونیک در یک ماده مجزا توجه شد و استعلامات الکترونیکی میان دستگاه‌های به عنوان یک جزء مهم از الکترونیکی کردن خدمات دولت مورد توجه قرار گرفت. یکی از تکالیف مهم قانون برنامه پنجم تدوین نقشه جامع دولت الکترونیک بود که باید تا پایان سال اول برنامه پنجم تصویب می‌شد، اما این امر در نهایت در اسفندماه ۱۳۹۳ محقق شد. هم‌اکنون در قوه مجریه تحقق اهداف نقشه جامع توسعه دولت الکترونیک که بعضی احکام آن در قانون برنامه ششم توسعه نیز به تصویب رسیده است در قالب اتصال دستگاه‌های اجرایی مختلف به مرکز تبادل اطلاعات ملی موضوع بند «ث» ماده (۶۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه و شناسنامه‌دار کردن خدمات دستگاه‌های اجرایی در جریان است.

در این گزارش ابتدا با بررسی قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی تلاش می‌شود تکالیف دولت الکترونیک بر اساس متن قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی شناسایی شود. سپس برنامه توسعه دولت الکترونیک در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ به عنوان برنامه اصلی تحقق این قوانین بررسی می‌شود و در ادامه دیگر پروژه‌هایی که باید ذیل پروژه دولت الکترونیک در قوانین بودجه سنواتی ساماندهی شوند معرفی می‌گردند.

فصل اول - اسناد بالادستی و قوانین مرتبط با توسعه دولت الکترونیک

سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری، به طور مشخص به توسعه نظام اداری الکترونیک تأکید دارد و سیاست‌های کلی تحقق دولت الکترونیک در کشور را تعیین کرده است. قوانین و مقررات راهبردی شیوه کارآمدسازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه‌سازی اطلاعات را بین همه قوا تقنین کرده‌اند. قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶)، قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، قوانین بودجه سنواتی از جمله این قوانین هستند.

۱-۱. سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (فروردین‌ماه ۱۳۸۹)

بندهای «۱۵» و «۲۵» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری به شرح زیر سیاست‌های کلی توسعه دولت الکترونیک کشور را ترسیم کرده است:

«۱۵» - توسعه نظام اداری الکترونیک و فراهم آوردن الزامات آن به منظور ارائه مطلوب خدمات عمومی.

«۲۵» - کارآمدسازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه‌سازی اطلاعات.

۲-۱. قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه (مصوب سال ۱۳۹۵ - مجلس شورای اسلامی)

ماده (۳۸)	موضوع: الکترونیکی کردن اطلاعات
بند «ت»	الکترونیکی کردن اسناد و اوراق پرونده‌های قضایی توسط قوه قضائیه.
جزء «۲»	الکترونیکی کردن پرونده‌های تعزیراتی توسط سازمان تعزیرات حکومتی.
ماده (۳۸)	موضوع: رایگان‌ی استعلام‌ها
بند «ث»	پاسخ رایگان به استعلام‌ها از سوی همه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.
ماده (۶۷)	لغو مجوزهای قانونی دریافت وجه برای ارائه اطلاعات و پاسخ به استعلامات دستگاه‌های اجرایی با یکدیگر.
ماده (۴۶)	موضوع: سامانه‌های رهگیر هوشمند
بند «ب»	ارتقای بانک‌های هویتی (ژنتیکی، اثر انگشت، چهره و عنبیه) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.
جزء «۶»	
ماده (۵۰)	موضوع: تکمیل سامانه تدارکات الکترونیکی
	تکمیل سامانه تدارکات الکترونیکی دولت.

تغذیه اطلاعاتی بستر الکترونیکی معاملات و بانک اطلاعاتی به‌روز و تجمیع شده معاملات بخش عمومی توسط کلیه دستگاه‌ها.	
موضوع: کاداستر	
فعالیت‌های مرتبط با کاداستر در بخش غیرنظامی، برعهده سازمان نقشه‌برداری کشور است. تدوین استانداردها و دستورالعمل‌های کاداستر برعهده سازمان برنامه و بودجه کشور است. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان برنامه و بودجه مسئول تدوین دستورالعمل اجرایی کاداستر در زمینه ملاحظات دفاعی و امنیتی هستند.	ماده (۱۱)
موضوع: نظام جامع دادرسی الکترونیک	
تکمیل و روزآمد کردن داده‌ها و اطلاعات مرکز ملی داده‌های قوه قضائیه و توسعه خدمات این مرکز و استقرار کامل شبکه ملی عدالت	ماده (۳۸) بند «ت» جزء «۱»

۳-۱. قانون برنامه ششم توسعه (۱۴۰۰-۱۳۹۶)

شماره ماده	بند، تبصره، جزء	نهاد مکلف	خلاصه احکام برنامه	زمان
(۶۷)	بند «الف»	* وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- توسعه زیرساخت‌های خدمات الکترونیکی در مناطق محروم و روستایی	تا پایان برنامه
(۶۷)	بند «پ»	* دستگاه‌های اجرایی (طبق ماده (۱) این قانون: دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون خدمات کشوری با رعایت ماده (۱۱۷) اصلاحی آن قانون مصوب ۱۳۸۶ و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی)	- الکترونیکی کردن همه فرایندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی توسط دستگاه‌های اجرایی تا پایان سال سوم برنامه - استفاده از مشارکت بخش خصوصی در الکترونیکی کردن فرایندها و خدمات - واگذاری یا برون‌سپاری خدمات به دفاتر پستی و دفاتر پیشخوان خدمات دولت و دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی	تا پایان برنامه
			تکلیف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، ارائه گزارش ۶ماهه در مورد عملکرد این بند به مجلس شورای اسلامی	هر ۶ماه یک‌بار
(۶۷)	بند «ت»	* دستگاه‌های اجرایی * مرکز آمار ایران	ایجاد قابلیت عرضه آمار ثبتی از طریق شبکه ملی اطلاعات در سامانه‌های الکترونیکی همه دستگاه‌های اجرایی، واحدهای زیر نظر مقام رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی در صورت موافقت ایشان، شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی	پایان سال دوم
(۶۷)	بند «ث»	* همه دستگاه‌های اجرایی	ایجاد امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخگویی الکترونیکی به استعلام‌های مورد نیاز سایر دستگاه‌های اجرایی، به صورت رایگان	تا پایان سال دوم
(۶۷)	بند «ث» تبصره «۱»	* مرکز ملی فضای مجازی * وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	تدوین آیین‌نامه اجرایی احصای کلیه استعلامات و ایجاد نظام استانداردسازی و تبادل اطلاعات بین دستگاهی توسط مرکز ملی فضای مجازی با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	در ۶ماه اول اجرای قانون برنامه
(۶۷)	بند «ث» تبصره «۲»	* وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	ایجاد زیرساخت‌های لازم برای تعامل اطلاعاتی بین دستگاه‌های اجرایی بر بستر شبکه ملی اطلاعات، توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	تا سال دوم
(۶۸)	بند «الف»	* دستگاه‌های اجرایی	تکلیف انجام استعلامات هویت اشخاص حقیقی، کالا و خدمات، دارای‌های منقول و غیرمنقول به صورت الکترونیکی	از پایان سال دوم
(۶۸)	بند «ب»	* سازمان برنامه و بودجه کشور * سازمان اداری و استخدامی	- توسعه و تکمیل نظام پایش شاخص‌های توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و دولت الکترونیک و سنجش مستمر	تا پایان اجرای قانون

شماره ماده	بند، تبصره، جزء	نهاد مکلف	خلاصه احکام برنامه	زمان
		کشور * وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	شاخص‌های مذکور - توسعه و تکمیل شبکه ملی اطلاعات	برنامه
(۶۸)	بند «ت»	* وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات * سازمان برنامه و بودجه کشور * سازمان اداری و استخدامی کشور * دستگاه‌های اجرایی	کاهش حداقل دوازده‌ونیم درصد (۱۲/۵٪) سالیانه از مراجعه حضوری به دستگاه‌های اجرایی ارتقای سی رتبه‌ای ارتباطات و توسعه دولت الکترونیک	از سال دوم اجرای قانون
(۶۸)	بند «ث»	-	دستیابی به حداقل هفت‌ونیم درصد (۷/۵٪) رشد سالیانه الکترونیکی کردن معاملات و تجارت کالا و خدمات کشور	در سال دوم اجرای قانون
(۶۸)	بند «ح»	* دولت * وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (شورای اجرای فناوری اطلاعات)	- بهره‌برداری از سامانه‌های مالیات الکترونیکی، معاملات دولتی الکترونیکی (شامل مناقصه، مزایده، خرید کالا) و سلامت الکترونیکی با پوشش کلیه ذی‌نفعان مستقر - نظارت و پیگیری مستمر اجرای طرح‌ها (پروژه‌ها) و ارائه گزارش پیشرفت ۶ماهه به شورای عالی فضای مجازی و کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی	تا پایان برنامه
(۶۸)	بند «خ»	* وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	- افزایش خدمات و فعالیت دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی	سالیانه

همان‌طور که در اسناد بالادستی و قوانین مرتبط با توسعه دولت الکترونیک مشاهده می‌شود قوه قضائیه و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات بیشترین تکالیف مربوط به توسعه دولت الکترونیک را برعهده دارند. این پروژه‌ها انواع مختلفی از پروژه‌های دولت الکترونیک هستند که انتظار می‌رود در برنامه‌های توسعه دولت الکترونیک منسجم به صورت یکپارچه مدیریت شوند و الزامات فنی استاندارد و یکنواختی بر این پروژه‌ها اعمال شوند. قوانین بودجه سنواتی از مهم‌ترین ابزارها برای ایجاد هماهنگی میان دستگاهی در بخش دولتی است. بنابراین در ادامه اعتبارات مربوط به توسعه دولت الکترونیک دستگاه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

فصل دوم - برنامه‌های دولت الکترونیک در مصارف لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

تلاش برای تخصیص اعتبار یکپارچه و اجرای هماهنگ پروژه‌های دولت الکترونیک از طرح تکفا (توسعه و کاربری فناوری اطلاعات) آغاز شد. بر اساس ماده (۷) «آیین‌نامه نحوه اجرای فعالیت‌های مشخص به منظور گسترش کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور» سال ۱۳۸۱ هیئت‌وزیران^۱ طرح‌های عمرانی در زمینه توسعه فناوری اطلاعات با نظارت نهاد تخصصی فناوری اطلاعات^۲ تخصیص

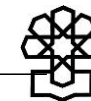
۱. تصویب‌نامه شماره ۱/۶۴۲۶/ت/۲۶۶۹۶هـ. سال ۱۳۸۱ که با تصویب‌نامه شماره ۶/۷۴۴۲/ت/۲۸۲۸۴هـ. مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ اصلاح شد.
۲. در آن سال‌ها شورای عالی اطلاع‌رسانی این مسئولیت را برعهده داشت که امروزه منحل شده است.

داده می‌شدند. به این ترتیب در قانون بودجه از سال ۱۳۸۱ و در قوانین بودجه سنواتی سال‌های برنامه پنجم اعتبارات مربوط به این طرح با شماره طبقه‌بندی ۱۰۵۱۷ و ذیل «برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین» شناسایی می‌شدند. براساس بند «۱» ماده (۲) «آیین‌نامه توسعه و گسترش کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات» مصوبه ۱۳۹۴ هیئت‌وزیران سازمان برنامه و بودجه موظف شد که اعتبارات سرمایه‌ای و هزینه‌ای را به عنوان توسعه کاربری فاوا و توسعه دولت الکترونیک در بودجه دستگاه‌های اجرایی در فصل و برنامه مستقل تنظیم کند تا امکان برنامه‌ریزی و نظارت بیشتر فراهم شود. بر این اساس پس از پایان برنامه پنجم از سال ۱۳۹۵ به بعد شماره‌گذاری این پروژه‌ها در سال‌های مختلف در حال تغییر بوده است.

۱-۲. اعتبار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ذیل برنامه توسعه دولت الکترونیک (ردیف

۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

اعتبارات مربوط به طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ و قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ در جدول ۱ قابل مشاهده است. تعداد ۱۸ طرح تملک دارایی سرمایه‌ای برای ۱۶ دستگاه از قوای مجریه و قضائیه تعریف شده است.

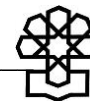

جدول ۱. اعتبار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ذیل برنامه توسعه دولت الکترونیک (ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ و قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان طرح	اهداف کمی طرح	عنوان دستگاه	سال شروع	قانون ۱۳۹۶	قانون ۱۳۹۷	لایحه ۱۳۹۸	درصد رشد ۱۳۹۷-۱۳۹۸
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۱	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در اقتصاد و دارایی	تحقیقات فنی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۱۳۸۱	۶۴,۰۰۰	۳۳,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۴۵
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۲	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در سازمان ثبت احوال کشور	تحقیقات فنی	سازمان ثبت احوال کشور	۱۳۸۱	۹۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۶۸,۵۰۰	-۳۱
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۳	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور	توسعه فنی و تأمین سخت‌افزار و نرم‌افزار	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور	۱۳۸۱	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰	۱۶۲
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۴	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در وزارت امور خارجه	تحقیقات فنی	وزارت امور خارجه	۱۳۸۱	۲۵,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۹,۰۰۰	-۳۱
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۵	ایجاد آرشیو الکترونیکی واحدهای ثبتی در تهران	ایجاد آرشیو الکترونیکی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۱۳۹۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	-۳۳
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۶	ایجاد آرشیو الکترونیکی واحدهای ثبتی در مشهد، شیراز و اصفهان	ایجاد آرشیو الکترونیکی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۱۳۹۱	۲۵,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	-۳۳
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۷	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در دادگستری	تحقیقات فنی	دادگستری جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱	۱۹۵,۰۰۰	۱۶۱,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	-۳۸
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۸	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	تحقیقات فنی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۱۳۸۱	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۹	ایجاد بسترهای تسهیل تجارت الکترونیک در کشور	تجارت الکترونیک	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۱۳۹۰	۲۳,۹۳۸	۱۲,۱۹۴	۱۱,۰۰۰	-۱۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۰	پیاده‌سازی خدمات الکترونیکی در گمرکات کشور	مکانیزاسیون گمرک	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۶	۴۰,۰۰۰	۳۷,۳۵۰	۳۳,۰۰۰	-۱۲
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۱	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در وزارت صنعت، معدن و تجارت	تحقیقات فنی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۳۸۱	۱۴,۵۰۰	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰	۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان طرح	اهداف کمی طرح	عنوان دستگاه	سال شروع	قانون ۱۳۹۶	قانون ۱۳۹۷	لایحه ۱۳۹۸	درصد رشد ۱۳۹۷-۱۳۹۸
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۲	ایجاد نظام جامع آمار و اطلاعات زیست‌محیطی کشور	ایجاد پایگاه داده و بانک اطلاعاتی	سازمان حفاظت محیط زیست	۱۳۹۱	۲۸.۰۰۰	۴۰.۰۰۰	۳۵.۰۰۰	-۱۲
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۳	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در بهداشت و درمان	اجرای اتوماسیون مالی ایجاد پرونده الکترونیک تحقیقات فنی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۳۸۱	۲۰.۰۰۰	۵.۰۰۰	۳۰.۰۰۰	۵۰۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۴	اجرای طرح جامع فناوری و اطلاع‌رسانی	مطالعه و اجرای طرح جامع فناوری و اطلاع‌رسانی	سازمان میراث فرهنگی	۱۳۸۱	۲۹.۴۲۵	۱۵.۵۵۰	۱۵.۰۰۰	-۴
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۵	توسعه فرهنگ و خط و زبان فارسی در محیط رایانه‌ای	تحقیقات فنی	دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات	۱۳۸۲	۱۰.۶۰۰	۱۰.۰۰۰	۸.۰۰۰	-۲۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۶	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در فرهنگ و هنر	تحقیقات فنی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۳۸۱	۶۵.۰۰۰	۳۰.۰۰۰	۶۴.۰۰۰	۱۱۳
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۷	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در ستاد مبارزه با مواد مخدر	تحقیقات فنی	ستاد مبارزه با مواد مخدر	۱۳۹۱	۲.۱۹۹	۱.۲۰۰	۱.۲۰۰	۰
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۸	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در وزارت رفاه و تأمین اجتماعی	بانک اطلاعات بیمه‌های اجتماعی و درمان تحقیقات فنی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۳۸۳	۵۵.۰۰۰	۲۵.۰۰۰	۶۰.۰۰۰	۱۴۰
	مجموع				۷۹۹,۶۶۲	۶۳۲,۲۹۴	۷۴۱,۷۰۰	۱۷

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود اعتبارات طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ذیل پروژه دولت الکترونیک در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۷ افزایش بیش از ۱۷ درصدی داشته است و بیشترین افزایش در طرح تملک دارایی سرمایه‌ای ردیف شماره ۱۰۰۲۰۵۷۰۱۳ با عنوان گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در بهداشت و درمان است که ۵۰۰ درصد رشد را نشان می‌دهد. ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۳ با عنوان گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در سازمان برنامه و بودجه کشور با ۱۶۲ درصد افزایش در جایگاه دوم رشد اعتبار در سال ۱۳۹۸ است. این طرح با اعتباری معادل ۲۱۰ میلیارد ریال سهمی بیش از ۲۸ درصد از مجموع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای توسعه دولت الکترونیک در لایحه ۱۳۹۸ را دارد که صرف توسعه فنی و تأمین سخت‌افزار و نرم‌افزار در سازمان برنامه و بودجه کشور خواهد شد.

طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای (برنامه‌ای) به دلیل اینکه ردیف مشخص دارند بیشتر قابل رهگیری هستند.

۲-۲. اعتبار برنامه‌ای - هزینه‌ای ذیل برنامه توسعه دولت الکترونیک (ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

اعتبارات برنامه‌ای - هزینه‌ای از سال ۱۳۹۶ با جزئیات بیشتری در لوایح و قوانین بودجه تنظیم شده‌اند. یکی از این جزئیات افزوده شدن ردیف‌هایی ذیل هر برنامه است که فعالیت‌هایی که ذیل آن برنامه در جریان است را با توضیحات جداگانه عرضه می‌کند. هر برنامه در ذیل خود حداقل یک فعالیت دارد که در آن یک هدف کمی شامل سنجه و مقدار ذکر شده است. این ارقام باید به نحوی بیان شوند که درک درستی از فعالیت و برنامه‌ای که در حال تحقق است به دست بیاید. اعتبارات برنامه توسعه دولت الکترونیک در ردیف‌های هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ میان ۴۱ دستگاه توزیع می‌شود و در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ تعداد ۳۸ دستگاه و در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ تعداد ۵۶ دستگاه از این برنامه سهم می‌برند. جدول ۲ ردیف‌های اعتباری دولت الکترونیک هرکدام از دستگاه‌ها به تفکیک فعالیت‌ها و سنجه انجام فعالیت را نشان می‌دهد.

جدول ۲. مقایسه ردیف‌های برنامه‌ای - هزینه‌ای ذیل برنامه توسعه دولت الکترونیک

(ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ و قانون بودجه سال ۱۳۹۷

(میلیون ریال)

ردیف	دستگاه	هدف کمی: خدمت الکترونیکی یا سامانه (تعداد)	قانون بودجه سال ۱۳۹۷	اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۳۹۸			درصد رشد ۱۳۹۸-۱۳۹۷
				هزینه عمومی	متفرقه	اختصاصی	
۱	نهاد ریاست جمهوری	۱۰	۱۲,۰۰۰	۱۲,۳۶۵	۰	۰	۳
۲	دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۰	۵,۵۳۷	۶,۰۰۰	۰	۰	۸
۳	سازمان اداری و استخدامی کشور	۱۲	۶۰,۶۰۰	۷۴,۷۶۰	۰	۰	۲۳
۴	مجلس شورای اسلامی	۱۲	۵۴,۵۰۰	۴۰,۰۰۰	۰	۰	-۲۷
۵	دیوان محاسبات کشور	۱	۶,۵۶۰	۶,۵۶۰	۰	۰	۰
۶	شورای نگهبان	۲۲۰	۳,۲۳۵	۱۲,۰۸۲	۰	۰	۲۷۳
۷	سازمان برنامه و بودجه کشور	۱	۹۸۶	۹۱۸	۰	۰	-۷
۸	سازمان برنامه و بودجه کشور - سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها (۳۱ استان)	۱۰	۵۲,۳۵۸	۵۱,۹۴۰	۰	۰	-۱
۹	سازمان نقشه‌برداری کشور	۳	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۰	۰	۰
۱۰	وزارت کشور	۳۰	۷۵,۱۵۰	۱۰۳,۰۰۰	۰	۰	۳۷
۱۱	سازمان ثبت احوال کشور	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰	۰	۵۰
۱۲	وزارت امور خارجه	۱۲	۲۰,۷۰۸	۲۱,۶۱۷	۰	۰	۴
۱۳	وزارت دادگستری	۱	۹۱۴	۱۴,۱۷۷	۰	۰	۱۴۵۱
۱۴	ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز	۷	۳,۰۰۰	۳,۴۲۰	۰	۰	۱۴
۱۵	سازمان قضایی نیروهای مسلح	۱۰	۱۱,۷۵۰	۱۵,۰۰۰	۰	۰	۲۸
۱۶	دادستانی ویژه روحانیت	۴	۲۲,۳۷۶	۳۰,۳۰۰	۰	۰	-۸۶
۱۷	دادگستری جمهوری اسلامی ایران	۱	۶۱۷,۶۷۰	۳۰۵,۰۷۱	۴۸,۹۰۸	۰	-۴۳
۱۸	دیوان عدالت اداری	۶۰۰,۰۱۰	۸۰,۵۳۰	۷۹,۴۷۴	۰	۰	-۱
۱۹	سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	۲۴۰,۰۰۰	۲۸,۷۰۷	۳۸,۷۰۷	۰	۰	۳۵
۲۰	سازمان بازرسی کل کشور	۱۵	۱۶,۵۰۰	۱۵,۰۰۰	۰	۰	-۹
۲۱	سازمان پزشکی قانونی کشور	۴۰	۱۳,۷۷۰	۹,۲۵۵	۰	۰	-۳۳
۲۲	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۱۵	۱۰۵,۰۰۰	۱۲۷,۵۰۰	۰	۰	۲۱
۲۳	سازمان اوقاف و امور خیریه	۷	۵,۰۰۰	۲,۵۰۰	۰	۰	-۵۰

درصد رشد ۱۳۹۸- ۱۳۹۷	اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۳۹۸				قانون بودجه سال ۱۳۹۷	هدف کمی: خدمت الکترونیکی یا سامانه (تعداد)	دستگاه	ردیف
	جمع کل	اختصاصی	متفرقه	هزینه عمومی				
۸	۱۶,۱۵۶	۰	۰	۱۶,۱۵۶	۱۴,۹۳۱	۲۵	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۲۴
۱۹	۲۶۰,۸۴۷	۹۱,۱۹۵	۰	۱۶۹,۶۵۲	۲۱۹,۱۸۶	۱۷	سازمان امور مالیاتی کشور	۲۵
۰	۱۳,۵۰۰	۰	۰	۱۳,۵۰۰	۱۳,۵۰۰	۱۰	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۲۶
۰	۵۰۰	۰	۰	۵۰۰	۵۰۰	۱	سازمان سنجش آموزش کشور موضوع بند «ج» تبصره «۹۴» قانون بودجه سال ۱۳۶۴ کل کشور	۲۷
۰	۲۸,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۱۱	صندوق رفاه دانشجویان	۲۸
۱۴	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۰	۰	۳,۵۰۰	۱۰	سازمان امور دانشجویان	۲۹
۰	۲۴,۰۰۰	۰	۰	۲۴,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲۸	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۳۰
۱۱	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	۷۷	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۱
۰	۱۶,۰۰۰	۰	۰	۱۶,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۵,۰۰۰	سازمان امور سینمایی و سمعی - بصری	۳۲
۱۱	۹,۳۰۰	۰	۰	۹,۳۰۰	۸,۳۸۷	۹۳	وزارت ورزش و جوانان	۳۳
۰	۵,۰۰۰	۰	۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۳۴
۰	۶,۷۳۱	۰	۰	۶,۷۳۱	۶,۷۳۱	۱	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - فعالیت‌های آموزشی و دانشجویی	۳۵
۰	۵۰۰	۵۰۰	۰	۰	۵۰۰	۲	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - صندوق رفاه دانشجویان	۳۶
	۶۸,۴۴۸	۰	۰	۶۸,۴۴۸	۰	۶۴	سازمان اورژانس کشور	۳۷
۰	۱۰۰	۰	۰	۱۰۰	۱۰۰	۱	اورژانس استان تهران	۳۸
-۹	۵۳,۳۶۶	۴۰,۱۲۵	۰	۱۳,۲۴۱	۵۸,۸۶۳	۵۰,۱۰۰	سازمان غذا و دارو	۳۹
-	۱۰۸,۲۷۶	۲۶,۳۷۶	۰	۸۱,۹۰۰	۰	۸	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	۴۰
-	۲۰۲,۴۷۲	۰	۱۳۶,۱۵۸	۶۶,۳۱۴	۰	۸	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۴۱
۱۳	۱,۹۲۹,۴۸۰	۱۸۰,۱۹۶	۱۸۵,۰۶۶	۱,۵۶۴,۲۱۸	۱,۷۰۱,۸۴۹		مجموع	

مأخذ: جداول پیوست ۲ در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۸.

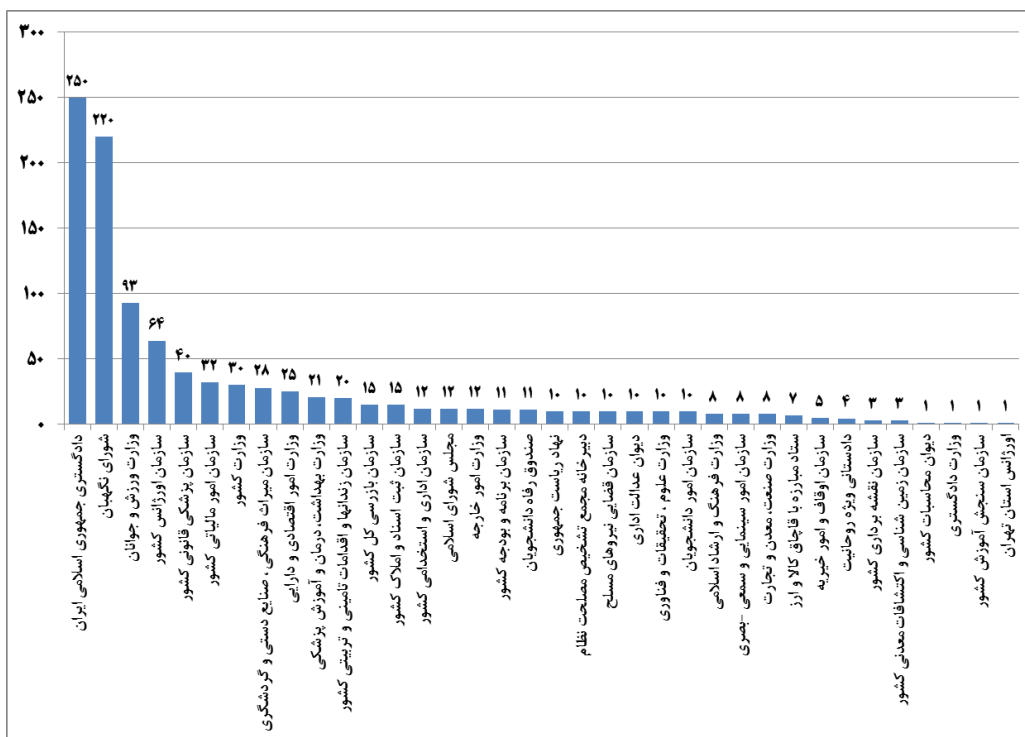
جدول ۲ بیانگر آن است که اعتبارات هزینه‌ای برنامه توسعه دولت الکترونیک در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۷ حدود ۱۳ درصد افزایش داشته است. تعداد ۱۴ دستگاه در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ در برنامه توسعه دولت الکترونیک مجموعاً دارای اعتباری برابر با ۲۷۵،۹۱۳ میلیون ریال بوده‌اند، اما در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ تمامی آنها حذف شده‌اند.

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ردیف با بیشترین اعتبار هزینه‌ای قانون بودجه سال ۱۳۹۷ مربوط به برنامه توسعه دولت الکترونیک دادگستری جمهوری اسلامی ایران با مقدار ۶۱۷،۶۷۰ میلیون ریال و ردیف با بیشترین اعتبار هزینه‌ای لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ نیز مربوط به برنامه توسعه دولت الکترونیک دادگستری جمهوری اسلامی ایران، اما با مقدار ۳۵۳،۹۷۹ میلیون ریال است که نسبت به سال ۱۳۹۷ حدود ۴۳ درصد کاهش یافته است.

بررسی دقیق‌تر جدول ۲ نشان می‌دهد سازمان برنامه و بودجه کشور در تعریف و تبیین سنجه‌های عملیاتی مانند خدمات، خدمات الکترونیکی، سامانه و رکورد دقت لازم را نداشته است. برای نمونه در وزارت دادگستری با ۲۵۰ سامانه تنها یک خدمت عرضه می‌کند و سازمان ثبت احوال با فعالیت دریافت و ارسال برخط اطلاعات هویتی به تعداد ۱۰ میلیون رکورد، معادل ۱۰ میلیون خدمت عرضه می‌کند. نمودار ۱ تعداد سامانه‌های هر کدام از دستگاه‌ها در برنامه توسعه دولت الکترونیک لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ را نشان می‌دهد:

نمودار ۱. تعداد سامانه‌های هر کدام از دستگاه‌ها در برنامه توسعه دولت الکترونیک

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

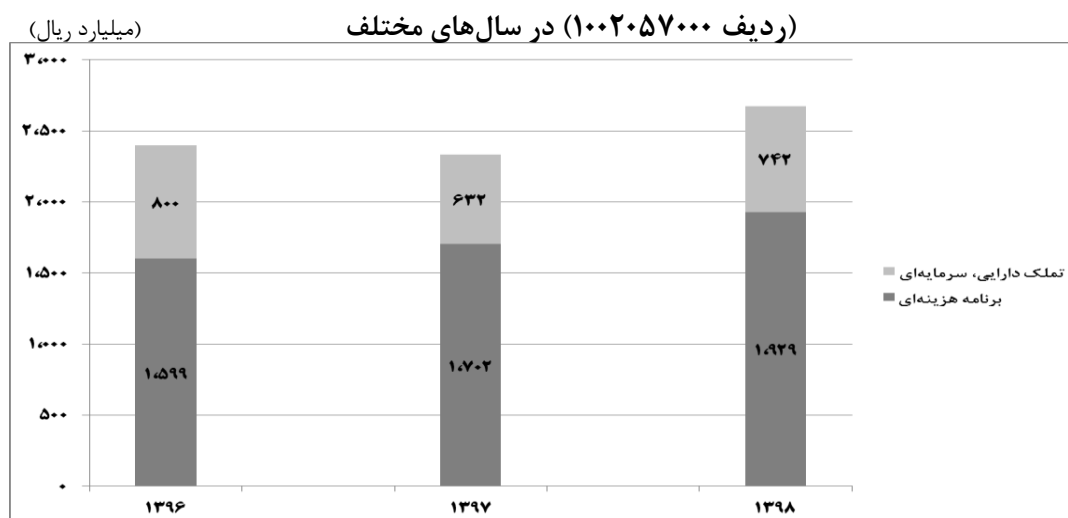

همان طور که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای ۲۵۰ سامانه بودجه دریافت می‌کند و شورای نگهبان برای ۲۲۰ سامانه، وزارت ورزش و جوانان برای ۹۳ سامانه و سازمان اورژانس کشور برای ۶۴ سامانه بودجه دریافت می‌کنند. ۱۲ دستگاه دیگر هم برای تنها کمتر از ۱۰ سامانه بودجه دریافت می‌کنند. مشخص نیست دستگاه‌های اجرایی چه میزان با یکدیگر تفاوت دارند که تعداد سامانه‌های آنها اینقدر با یکدیگر تفاوت دارد، اما بررسی سایر ردیف‌های بودجه‌ای که در مورد تولید یا نگهداری یک سامانه برای انجام خدمات الکترونیکی اطلاعاتی عرضه می‌شود هم نشان می‌دهد این اعداد تنها به برنامه توسعه دولت الکترونیک منحصر نمی‌شوند.

۳-۲. مجموع اعتبارات برنامه توسعه دولت الکترونیک (ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰)

اعتبارات برنامه توسعه دولت الکترونیک (ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) در دو بخش اعتبارات طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای و اعتبارات برنامه‌ای - هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ و قوانین بودجه سال‌های قبل از آن استخراج شده و مجموع این اعتبارات در نمودار ۲ قابل مشاهده است.

نمودار ۲. اعتبارات برنامه‌ای مربوط به برنامه توسعه دولت الکترونیک

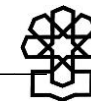
مأخذ: پیوست ۱ و ۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ و قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶.

همان طور که در نمودار ۲ نیز نشان داده شده است، اعتبارات برنامه توسعه دولت الکترونیک با شیب کمی در حال افزایش است و هر ساله بیشتر اعتبارات مربوط به توسعه دولت الکترونیک مربوط به اعتبارات هزینه‌ای است. مجموع اعتبارات برنامه توسعه دولت الکترونیک در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ بیش از ۲،۳۳۴ میلیارد ریال بود که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ به بیش از ۲،۶۷۱ میلیارد ریال رسیده است، اما این همه اعتبارات توسعه دولت الکترونیک کشور نیست، بلکه ردیف‌های بودجه‌ای دیگری در لایحه بودجه سال

۱۳۹۸ هستند که با نام‌های دیگری برای توسعه دولت الکترونیک هزینه می‌شوند. این اعتبارات در بخش بعدی تشریح می‌شوند.

۲-۴. سایر اعتبارات فعالیت‌های برنامه‌ای مرتبط با دولت الکترونیک (غیر از ردیف
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰ در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

جدول ۳ اطلاعات بعضی ردیف‌های بودجه‌ای که از لحاظ مفهومی به توسعه دولت الکترونیک در کشور مرتبط هستند را نشان می‌دهد. در این جدول نام دستگاه‌ها و عنوان و کد فعالیت مرتبط با توسعه دولت الکترونیک آنها به همراه سنجه فعالیت و مقدار اعتبار مشخص شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ برای آن فعالیت ذکر شده است.

جدول ۳. سایر اعتبارات فعالیت‌های برنامه‌های مرتبط با دولت الکترونیک (غیر از ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

(میلیون ریال)

ردیف	دستگاه	شماره فعالیت	عنوان فعالیت	سنجه	مقدار	اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۳۹۸		
						هزینه عمومی	متفرقه	اختصاصی
۱	وزارت آموزش و پرورش	۱۰۰۲۰۱۰۰۰۲	راهبری، اجرا و استقرار سامانه‌ها و رویه‌های نوین الکترونیکی	سامانه	۱	۲۵,۶۰۰	۰	۰
۲	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۱۲۰۱۰۱۱۰۰۱	ارائه خدمات الکترونیک از پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی	خدمت	۲۰,۰۳۰,۰۰۰	۱,۰۰۱,۵۰۰	۰	۰
۳	وزارت راه و شهرسازی	۱۳۰۳۰۲۱۰۰۵	ایجاد و به‌روزرسانی سامانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی	سامانه	۲۰	۴۵,۰۰۰	۰	۰
۴	وزارت جهاد کشاورزی	۱۳۰۶۰۲۱۰۰۱	ایجاد سامانه هوشمند اطلاعات و آمار بخش کشاورزی	سامانه	۳	۶۶,۸۲۲	۰	۰
۵	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۳۰۸۰۰۱۰۱۴	راهبری سامانه جامع روابط کار	سامانه	۱	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰
۶	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۳۰۸۰۰۲۰۰۱	راهبری طراحی و استقرار سامانه جامع آمار و اطلاعات بازار کار	سامانه	۱۰۰	۴۱,۳۰۰	۶۶۶۰	۰
۷	سازمان حفاظت محیط زیست	۱۴۰۵۰۰۱۰۰۱	ارائه خدمات الکترونیکی	سامانه	۱۲	۱۵,۵۰۷	۰	۰
۸	سازمان حفظ نباتات کشور	۱۶۰۱۰۰۴۰۰۴	اجرا و استقرار سامانه‌های پایش محصولات کشاورزی	سامانه	۱	۲,۵۶۶	۹۳۰۹	۰
۹	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - امور فناوری و تحقیقات پزشکی	۱۶۰۳۰۰۳۰۳۲	راه‌اندازی و توسعه بانک‌های اطلاعاتی علوم پزشکی	سامانه	۱۰	۱۰,۳۵۸	۰	۰
۱۰	سازمان اوقاف و امور خیریه	۱۷۰۱۰۲۲۰۰۳	حمایت از فعالیت‌های سامانه جامع اطلاعات و مدیریت موقوفات	سامانه	۸	۸,۰۰۰	۰	۰
۱۱	معاونت امور زنان و خانواده	۱۷۰۳۰۱۷۰۰۴	حمایت از بانک‌های اطلاعاتی در حوزه زنان و خانواده	سامانه	۱۰	۳,۰۰۰	۰	۰

ردیف	دستگاه	شماره فعالیت	عنوان فعالیت	سنجه	مقدار	اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۳۹۸			جمع کل
						هزینه عمومی	متفرقه	اختصاصی	
۱۲	ستاد مرکزی راهیان نور	۱۷۰۳۰۳۲۰۰۵	راه‌اندازی سامانه رصد و پایش	سامانه	۱	۱۶,۰۰۰	۰	۰	۱۶,۰۰۰
۱۳	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی	۱۸۰۱۰۰۹۰۱۰	راهبری، اجرا و استقرار سامانه‌ها و رویه‌های نوین الکترونیکی	سامانه	۱۱	۴,۱۶۸	۰	۹۷۶۷	۱۳,۹۳۵
۱۴	سازمان مدارس غیردولتی و مرکز توسعه مشارکت‌های مردمی	۱۸۰۱۰۱۰۰۰۹	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی و سامانه‌های الکترونیکی	سامانه	۵	۱,۸۹۵	۰	۰	۱,۸۹۵
۱۵	نهضت سوادآموزی	۱۸۰۱۰۱۳۰۱۲	راهبری، اجرا و استقرار سامانه‌ها و رویه‌های نوین الکترونیکی	سامانه	۱	۶۳۰	۰	۰	۶۳۰
۱۶	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۰۵۰۳۴	راهبری، اجرا و استقرار سامانه‌ها و رویه‌های نوین الکترونیکی	سامانه	۲۰	۱۴,۳۴۲	۵۹۰	۰	۱۴,۹۳۲
۱۷	مؤسسه آموزش و ترویج جهاد کشاورزی	۱۸۰۲۰۰۵۰۳۵	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی و سامانه‌های الکترونیکی	سامانه	۱	۳۴۴	۰	۰	۳۴۴
۱۸	کمیته امداد امام خمینی (ره)- کمک	۱۹۰۳۰۰۱۰۰۶	ارائه خدمات الکترونیکی	سامانه	۱	۱۵,۰۰۰	۰	۰	۱۵,۰۰۰
۱۹	کمیته امداد امام خمینی (ره)- کمک	۱۹۰۳۰۳۴۰۰۵	ارائه خدمات الکترونیکی	سامانه	۱	۱۵,۰۰۰	۰	۰	۱۵,۰۰۰
۲۰	ستاد مبارزه با مواد مخدر	۱۹۰۳۰۰۳۰۰۷	ارائه خدمات الکترونیکی	سامانه	۲۰	۹,۲۰۰	۰	۰	۹,۲۰۰
۲۱	سازمان بهزیستی کشور	۱۹۰۳۰۱۸۰۲۴	ارائه خدمات الکترونیکی	سامانه	۵	۵۰,۰۰۰	۰	۰	۵۰,۰۰۰
۲۲	سازمان بهزیستی کشور	۱۹۰۳۰۲۸۰۱۵	ارائه خدمات الکترونیکی	سامانه	۵	۵۰,۰۰۰	۰	۰	۵۰,۰۰۰
۲۳	سازمان بهزیستی کشور	۱۹۰۴۰۰۳۰۳۵	ارائه خدمات الکترونیکی	سامانه	۵	۵۴,۰۰۰	۰	۰	۵۴,۰۰۰
مجموع									۱,۵۷۶,۵۵۸
						۱۶,۵۵۰,۲۳۲	۱۶,۵۵۹	۹,۷۶۷	۱,۵۷۶,۵۵۸

مأخذ: پیوست شماره ۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور.

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای فعالیت راهبری، طراحی و استقرار سامانه جامع آمار و اطلاعات بازار کار به تنهایی باید ۱۰۰ سامانه را مدیریت کند. از طرف دیگر، وزارت آموزش و پرورش و چندین دستگاه دیگر فقط یک سامانه را در سال ۱۳۹۸ راه‌اندازی خواهند کرد. این موضوع و سامانه‌هایی که پیش‌بینی شده ذیل برنامه توسعه دولت الکترونیک (ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) در سال ۱۳۹۸ طراحی، راه‌اندازی و به‌روزرسانی شوند، مؤید آن است که در مورد توسعه دولت الکترونیک و سامانه‌های آن باید دستگاه‌های تخصصی مانند وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مشارکت داشته باشند.

همچنین مشاهده می‌شود حداقل ۲۳ فعالیت در برنامه‌های مختلف از سوی سازمان برنامه و بودجه مشخص شده است که در مورد ایجاد سامانه یا توسعه خدمات الکترونیکی در بخش‌های مختلف کشور هستند. ذکر این نکته ضروری است که علاوه بر این ۲۳ ردیف، ردیف‌های بودجه دیگری با نام‌های غیرمرتبط نیز ممکن است توسط دستگاه‌ها در حوزه توسعه دولت الکترونیک هزینه شوند، اما همین ۲۳ ردیف در سال ۱۳۹۸ در مجموع حدود ۱,۵۷۷ میلیارد ریال بودجه دریافت خواهند کرد. اگر این اعتبارات به برنامه توسعه دولت الکترونیک منتقل شوند مجموع اعتبارات ردیف برنامه‌ای مذکور نزدیک به ۴۵ درصد افزایش خواهد یافت.

جمع‌بندی

در قوانین و مقررات کشور، دستگاه‌ها مکلف شده‌اند که همه خدمات خود را احصا و شناسایی کنند، خدمات قابل الکترونیکی شدن را مشخص و برخی پروژه‌های دولت الکترونیک دارای اولویت را بر اساس ضوابط فنی و اجرایی توسعه دولت الکترونیک به شیوه «ضابطه‌مند» اجرایی کنند. تأکید روی عبارت ضابطه‌مند از این جهت است که توسعه بدون ضابطه و قاعده دولت الکترونیک نه تنها موجب تحقق سیاست‌های کلی اصلاح نظام اداری نمی‌شود، بلکه منافذ فساد جدیدی^۱ برای اداره‌کنندگان بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات دستگاه اجرایی^۲ فراهم می‌آورد.

برای اجرای موفق دولت الکترونیک به برنامه‌ریزی مدون نیازمند است. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ و قوانین بودجه سال‌های قبل نشان می‌دهد، آنچه در ردیف‌های بودجه به عنوان فعالیت‌های دولت الکترونیک و سنجه‌های هدف مشخص شده‌اند تنها ظاهری از برنامه را نشان می‌دهند و اصطلاحات فنی به صورتی ناهمگون و عموماً اشتباه در ردیف‌های بودجه‌ای استفاده شده‌اند. این موضوع نشان می‌دهد باید از ظرفیت نهادهای تخصصی فناوری اطلاعات در تدوین جداول و تعیین اهداف و سنجه‌های تحقق اهداف استفاده بیشتری شود.

۱. نمونه ادعای هک شدن سامانه ثبت سفارش واردات خودرو در گمرک.
۲. دستگاه اجرایی در این گزارش به تعریف دستگاه اجرایی در ماده (۵) قانون خدمات کشوری اشاره دارد.

این سامانه‌ها در مراحل مطالعاتی تا اجرایی خود مقدار زیادی همپوشانی دارند. بسیاری از اعتباراتی که برای هر کدام از این سامانه‌ها هزینه می‌شود می‌تواند تکراری باشد. اگر طراحی واسط کاربری سامانه‌های دولتی منطق یکسانی داشته باشد، هزینه و زمان آموزش نحوه استفاده از آنها به کاربران کاهش بسیاری خواهد یافت. اگر این سامانه‌ها قابلیت اتصال و هماهنگی با یکدیگر را داشته باشند تا حد زیادی از هزینه‌های آینده برای ایجاد همگرایی در سامانه‌ها صرفه‌جویی خواهد شد. سامانه‌های همگرا و منسجم علاوه بر سرعت بیشتر امکان سوءاستفاده را نیز کاهش می‌دهند، از این رو پیشنهاد مدیریت یکپارچه اعتبارات فناوری اطلاعات و ارتباطات و انتقال هرگونه اعتبارات مرتبط با فاوا به این بخش مطرح می‌شود.

با توجه به تحلیل‌های این گزارش، بندهای زیر جهت الحاق به لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ پیشنهاد می‌شود:

<p>«دستگاه‌های اجرایی مجاز به اختصاص اعتبار برای اجرای طرح‌های موازی و انجام شده توسط دستگاه‌های دیگر در حوزه دولت الکترونیک نیستند. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است موافقتنامه اعتبارات دستگاه‌ها در ردیف ۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰ با عنوان برنامه توسعه دولت الکترونیک را با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان امور استخدامی کشور مبادله کند.»</p>	<p>بند الحاقی «۱» به تبصره «۱۸»</p>
<p>سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است اعتبارات مربوط به توسعه دولت الکترونیک دستگاه‌ها به شماره‌های ۱۷۰۱۰۳۱۰۰۱، ۱۰۰۲۰۲۵۰۰۱، ۱۷۰۵۰۰۷۰۱۳، ۱۸۰۱۰۱۵۰۱۱، ۱۸۰۵۰۱۶۰۰۴، ۱۸۰۵۰۱۶۰۰۵ و ۱۸۰۵۰۱۶۰۰۹ را در ردیف توسعه دولت الکترونیک (۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰) تجمیع کند.</p>	<p>بند الحاقی «۲» به تبصره «۱۸»</p>

شماره مسلسل: ۱۶۲۷۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور ۴۷. بخش دولت الکترونیک

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه مخابرات و فناوری اطلاعات)
تهیه و تدوین کنندگان: حسن پوراسماعیل، ابوالقاسم رجیبی، محسن بنار
مدیر مطالعه: حسن پوراسماعیل
همکار: —

ناظران علمی: حسین افشین، پریسا علیزاده
اظهار نظر کننده: محمدتقی فیاضی
ویراستار تخصصی: —
ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. دولت الکترونیک
۲. لایحه بودجه ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۰/۲۵